

नेपाल धितोपत्र बोर्ड
अधिकृत द्वितीय श्रेणी, निर्देशक (प्रशासन समूह) पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा
द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क: २००
पूर्णाङ्क: ३०

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या x अंक भार	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	आर्थिक, वित्तीय तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी	(क) आर्थिक तथा वित्तीय	१ प्रश्न X २० अङ्क = २० अङ्क ३ प्रश्न X १० अङ्क = ३० अङ्क	३ घण्टा	१००	४०
		(ख) व्यवस्थापन र अन्तर्राष्ट्रिय संस्था	१ प्रश्न X २० अङ्क = २० अङ्क ३ प्रश्न X १० अङ्क = ३० अङ्क			
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	(क) धितोपत्र बजार, वस्तु विनिमय बजार र यस सम्बन्धी समस्या समाधान	१ प्रश्न X २० अङ्क = २० अङ्क ४ प्रश्न X १० अङ्क = ४० अङ्क	३ घण्टा	१००	४०
		(ख) पूँजी बजार, गैर पूँजी बजार सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था र यस सम्बन्धी समस्या समाधान	१ प्रश्न X २० अङ्क = २० अङ्क २ प्रश्न X १० अङ्क = २० अङ्क			

द्रष्टव्य:

- प्रत्येक खण्डको छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रमा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनुपर्छ ।
- द्वितीय पत्रको खण्ड (क) र खण्ड (ख) मा २० अङ्कको समस्या समाधानको प्रश्न हुनेछ ।
- यो पाठ्यक्रम मिति २०७५।०६।२२ देखि लागू हुनेछ ।

नेपाल धितोपत्र बोर्ड
अधिकृत द्वितीय श्रेणी, निर्देशक (प्रशासन समूह) पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र

खण्ड (क) आर्थिक वित्तीय तथा व्यवस्थापन

अङ्क: ५०

१. आर्थिक, उदारीकरण, विश्वव्यापिकरण तथा निजीकरण र नेपालको अर्थतन्त्रमा यसको प्रभाव ।
२. आर्थिक विकासका प्रमुख सूचकहरू तथा निर्धारक तत्वहरू (Determinants of Economic Growth)
३. अल्पविकसित अर्थतन्त्र एवं अल्पविकसित देशका विशेषताहरू ।
४. नेपालको आर्थिक, मौद्रिक, वित्तीय, बाणिज्य नीति र औद्योगिक नीति ।
५. नेपालको संस्थागत क्षेत्र अवस्था र चुनौतीहरू ।
६. वित्तीय मध्यस्थता प्रणाली एवं यसका कार्य, महत्व र चुनौतिहरू ।
७. वित्तीय प्रणालीका सहभागीहरू (Participants of Financial System) ।
८. वित्तीय योजना र पूँजी संरचना योजना (Financial Planning and Capital Structure Planning) ।
९. विदेशी विनीमय प्रणाली तथा विदेशी मुद्रासँग नेपाली मुद्राको परिवर्त्यता: चालु खाता तथा पूँजीगत खाता ।
१०. मुद्रा बजारका उपकरणहरू
११. नेपालमा लगानीको वातावरण
१२. नेपालमा योजनावद्ध आर्थिक विकास
१३. सार्वजनिक संस्थानहरूको महत्व र नेपालमा यस्ता संस्थानहरूको उपादेयता ।
१४. संसदको अर्थ तथा लेखा समिति ।
१५. नेपालको सन्दर्भमा PPP Model
१६. विकेन्द्रीकरण ।

खण्ड (ख) व्यवस्थापन र अन्तर्राष्ट्रिय संस्था

अङ्क: ५०

१. व्यवस्थापनको अवधारणा, एक्काइसौं शताब्दीमा व्यवस्थापनका चुनौतिहरू तथा व्यवस्थापकको भूमिका ।
२. नेतृत्व, संचार र द्वन्द्व व्यवस्थापन ।
३. मानव संसाधन व्यवस्थापनका चुनौतीहरू ।
४. रणनीतिक व्यवस्थापन तथा यसका प्रमुख पक्षहरूको बारेमा जानकारी ।
५. संगठनात्मक संरचना तथा यसका स्वरूपहरू ।
६. अख्तियार प्रत्यायोजन तथा विकेन्द्रीकरण ।
७. समूह गतिशिलता तथा समूह निर्माण (Group behavior and team) ।
८. उत्प्रेरणा (Motivation) ।
९. अनुसन्धान पद्धती सम्बन्धी जानकारी (Research Methodology) ।
१०. Method of Data Analysis: Descriptive statistics, variance, correlation and regression.
११. SAPTA, SAFTA, BIMSTEC र नेपाल ।
१२. धितोपत्र नियमन निकायहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था (International Organization of Securities Commission) का मूलभूत सिद्धान्तहरू, नेपालको धितोपत्र बजारको अवस्थाको विश्लेषण र Association of National Numbering Agency (ANNA) को बारे जानकारी ।

नेपाल धितोपत्र बोर्ड
अधिकृत द्वितीय श्रेणी, निर्देशक (प्रशासन समूह) पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

---

१३. अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरु: World Bank, International Monetary Fund, Asian Development Bank, Multilateral Investment Guarantee Corporation, International Finance Corporation, International Development Association and World Trade Organization. INFE, ANFE, OECD, UNTCAD
१४. नेपालको केन्द्रीय तथा स्थानीय प्रशासनिक ढाँचा ।
१५. राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग सम्बन्धी अवधारणा ।
१५. गैर सरकारी संस्थाहरु (NGO & INGO)
१६. APG & FATF

नेपाल धितोपत्र बोर्ड
अधिकृत द्वितीय श्रेणी, निर्देशक (प्रशासन समूह) पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र

खण्ड (क) धितोपत्र बजार, वस्तु विनिमय बजार र यस सम्बन्धी समस्या समाधान

अङ्क: ६०

१. नेपालमा धितोपत्र बजारको विकास, समस्या तथा चुनौतिहरु ।
२. अर्थतन्त्रमा धितोपत्र बजारको भूमिका ।
३. नेपाल धितोपत्र बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकार ।
४. प्राथमिक बजार र दोश्रो बजारको विकासक्रम, समस्या, चुनौती ।
५. वैकल्पिक लगानी कोष (private equity, venture capital) को अवधारणा ।
६. वस्तु विनियम बजारको वर्तमान अवस्था र चुनौतीहरु
७. वस्तु बजारका व्यवसायीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार ।
८. धितोपत्र विनिमय बजार (Stock Exchange) को काम, कर्तव्य र अधिकार ।
९. धितोपत्र विनिमय बजार (Stock Exchange) को वर्तमान अवस्था, समस्या तथा चुनौतीहरु ।
१०. धितोपत्र बजारमा धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी र बजार निर्माता तथा मर्चेन्ट बैकिङ्ग व्यवसायको काम, कर्तव्य तथा वर्तमान अवस्था ।
११. धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप प्रणाली तथा धितोपत्र बजारमा केन्द्रीय निक्षेप प्रणालीको भूमिका र निक्षेप प्रणालीको वर्तमान अवस्था ।
१२. धितोपत्र बजारमा सामूहिक लगानी कोष तथा क्रेडिट रेटिङ्ग प्रणालीको भूमिका तथा वर्तमान अवस्था ।
१३. नेपालको धितोपत्र कारोवार प्रणाली तथा यसका चुनौतीहरु ।
१४. धितोपत्रको सूचिकरण सम्बन्धी व्यवस्थाहरु ।
१५. धितोपत्र बजारमा सूचिकृत संगठित संस्थाको क्षेत्र सम्बन्धी विश्लेषण ।
१६. सूचिकृत संगठित संस्थाहरुको सूचना प्रवाह सम्बन्धी व्यवस्था तथा यसको अवस्था ।
१७. धितोपत्र बजारमा सूचिकृत कम्पनीहरुको संस्थागत सुशासन (Corporate Governance) को अवस्था र यसको महत्व ।
१८. पूँजी बजारका संयन्त्र एवं उपकरणहरु (Instruments) ।
१९. मार्जिन लेण्डिङ्ग सम्बन्धी व्यवस्था: अवधारणा तथा महत्व ।
२०. नेपालमा सरकारी तथा संस्थागत ऋणपत्र बजारको अवस्था ।
२१. धितोपत्र बजार सूचकांकहरु ।
२२. जोखिम र प्रतिफल तथा यसको विश्लेषण ।
२३. धितोपत्र निष्काशन गर्ने संगठित संस्थाको विवरणपत्र तथा वित्तीय विवरणहरुको विश्लेषण ।

नेपाल धितोपत्र बोर्ड
अधिकृत द्वितीय श्रेणी, निर्देशक (प्रशासन समूह) पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

---

२४. धितोपत्र मुल्याङ्कन विधिहरू (Models/Method): Technical, Fundamental and other Analysis ।
२५. ओभर द काउन्टर बजारको महत्व तथा कारोवार प्रकृया ।
२६. मुद्रा बजार ।
२७. यस सम्बन्धी समस्या समाधान ।

खण्ड (ग) पूँजी बजार, गैर पूँजी बजार सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था र यस सम्बन्धी समस्या समाधान

अङ्क: ४०

१. धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३, वस्तु विनिमय बजार सम्बन्धी ऐन, २०७४ ।
२. सरकारी ऋणपत्र दोश्रो बजार व्यवस्थापन नियमावली, २०६२; धितोपत्र बजार संचालन नियमावली, २०६४; धितोपत्र व्यवसायी (धितोपत्र दलाल, धितोपत्र व्यापारी तथा बजार निर्माता) नियमावली, २०६४; नेपाल धितोपत्र बोर्ड नियमावली, २०६४; धितोपत्र व्यवसायी (मर्चेन्ट बैंकर) नियमावली, २०६४; धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप सेवा नियमावली, २०६७; सामूहिक लगानी कोष नियमावली, २०६७ तथा क्रेडिट रेटिङ्ग नियमावली, २०६८, धितोपत्र दर्ता तथा निष्काशन नियमावली, २०७३, वस्तु विनिमय बजार सम्बन्धी नियमावली, २०७४, नेपाल धितोपत्र बोर्डको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०६६, कर्मचारी सेवाशर्त नियमावली, तथा नेपाल धितोपत्र बोर्ड सार्वजनिक खरीद सम्बन्धी नियमावली, २०६६ ।
३. सरकारी ऋणपत्र दोश्रो बजार व्यवस्थापन विनियमावली, २०६२; ओटिसी (ओभर द काउन्टर) बजार सञ्चालन विनियमावली, २०६५; धितोपत्र बजारको सदस्यता तथा कारोवार विनियमावली, २०५५; धितोपत्र बजारको सूचिकरण विनियमावली, २०५३; धितोपत्रको केन्द्रीय निक्षेप सेवा विनियमावली, २०६८ तथा धितोपत्र कारोवार राफसाफ तथा फछ्यौट विनियमावली, २०७० ।
४. लगानी व्यवस्थापन (पोर्टफोलियो म्यानेजमेन्ट) सम्बन्धी निर्देशिका, २०६७, सामूहिक लगानी कोष निर्देशिका, २०६९, धितोपत्र निष्काशन तथा बाँडफाँड निर्देशिका, २०७४, सूचीकृत संगठित संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४, धितोपत्र सार्वजनिक निष्काशनको केन्द्रीकृत विद्युतीय सेवा कार्य संचालन निर्देशिका, २०७४ तथा सम्पत्ति शुद्धिकरण तथा आतंककारी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण निर्देशिका, २०७४ ।
५. सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरीङ्ग) निवारण ऐन, २०६४
६. संगठित संस्थाहरू एक अर्कामा गाभने र गाभिने सम्बन्धी अवधारणा तथा यस सम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाहरू ।
७. कम्पनी ऐन, २०६३, नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०६३, बीमा ऐन, २०४९, नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्टस् ऐन, २०५३, लेखापरीक्षण ऐन, २०४८ विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९, करार ऐन, २०५६, विद्युतीय कारोवार सम्बन्धी ऐन, २०६३ र आयकर ऐन, २०५८ ।
८. विद्युतीय कारोवार नियमावली, २०६४ र आयकर नियमावली, २०५९ ।

नेपाल धितोपत्र बोर्ड
अधिकृत द्वितीय श्रेणी, निर्देशक (प्रशासन समूह) पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

---

९. नेपालको संविधानमा आर्थिक कार्यप्रणाली र कार्यपालिका सम्बन्धी व्यवस्था
१०. दामासाही सम्बन्धी ऐन, २०६४
११. बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६३
१२. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३
१३. कर्मचारी संचय कोष ऐन, २०१९
१४. नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७
१५. यस सम्बन्धी समस्या समाधान ।